

Een experiment

M. Roelants

Published online: 19 juli 2022

© Bohn Stafleu van Loghum is een imprint van Springer Media B.V., onderdeel van Springer Nature 2022

De pandemie en de daarbij horende maatregelen worden weleens omschreven als een groot sociaal experiment. Vanuit wetenschappelijk standpunt is dit een ongelukkige woordkeuze, aangezien de situatie niets met een traditioneel experiment heeft te maken. Het gaat immers om maatregelen die noodzakelijk werden geacht zodat we niet hoefden te ‘experimenteren’ met een ontoereikende zorgcapaciteit. Daarnaast is de term ook koren op de molen van degenen die wantrouwig staan tegenover elke beleidsmaatregel, of die hen nu ten goede komt of niet. Toch is er grote interesse vanuit de wetenschap om te observeren wat de maatregelen teweeg hebben gebracht. Dit is terecht, omdat we zo kunnen leren wat de gevolgen zijn van ingrijpende gebeurtenissen voor mens en maatschappij.

Dit sluit naadloos aan bij de opdracht die de JGZ heeft ten opzichte van kinderen, jongeren en hun omgeving. We observeren hen immers op regelmatige basis en trachten zowel voor het individu dat afwijkt van de groep een gepast traject aan te bieden, als op groepsniveau afwijkende trends te ontdekken, of die nu het gevolg zijn van de pandemie of de maatregelen, of een andere oorzaak kennen. Jonge kinderen waren vast opgetogen over de extra aandacht van hun ouders die de afgelopen jaren noodgedwongen van huis uit werkten – voor de wat oudere jongeren vormden de maatregelen vermoedelijk juist een belemmering voor het experimenteren met nieuw verworven vrijheden, (sociale) relaties, risicogedrag, enzovoort ... Het is een uitdaging voor de toekomst om de verdere psychosociale ontwikkeling van deze generatie vanaf een

gepaste afstand te volgen. De wetenschappelijke methode is daarbij onontbeerlijk om eventuele trends op een correcte manier te interpreteren en te communiceren naar belanghebbenden (doelgroep, beleid, gezondheidswerkers, collega's). Een tijdschrift zoals het onze is een belangrijke schakel in de doorstroming van informatie die de wetenschappelijke toets doorstaat.

Pigeaud en collega's analyseerden ziekenhuisopnamen voor alcoholintoxicatie bij minderjarigen. De aantallen illustreren ontegensprekelijk dat dit geen zeldzaam fenomeen is. Interessant aan deze analyse is dat ze de periode voor en na de invoering van het verbod op alcohol bij minderjarigen in Nederland omvat. België kent een minder strenge wetgeving, en een vergelijking van cijfers ligt voor de hand, maar is (nog) geen deel van dit onderzoek. Van der Ploeg en collega's vergeleken fotoscreening met traditionele visustests (kaartjes) bij kinderen van 3 tot 6 jaar. Daarbij komt zowel de effectiviteit voor het opsporen van amblyopie als de financiële impact van beide methoden aan bod. Van Dommelen en collega's deden onderzoek naar de ervaring van ouders en professionals met korte instructiefilmpjes over relevante kenmerken van het Van Wiechenonderzoek (VWO). Deze filmpjes zouden de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind verhogen en ervoor zorgen dat de beperkte tijd tijdens een consultatie efficiënter kan worden ingevuld. Ouders én professionals waren over het algemeen tevreden, maar de ouders misten directe feedback. Een goede balans tussen betrokkenheid en het vermijden van onnodige ongerustheid vormt zeker nog een uitdaging voor de toekomst. Betrouwbare en hedendaagse cijfers over het behalen van de VWO-kenmerken zijn daarvoor belangrijk. De JGZ is dus nog niet klaar met experimenteren en onderzoeken!

Mathieu Roelants

M. Roelants (✉)
 Omgeving en Gezondheid, Departement Maatschappelijke
 Gezondheidszorg en Eerstelijnszorg, Katholieke Universiteit
 Leuven, Leuven, België
mathieu.roelants@kuleuven.be